

LIETUVOS APELIACINIS TEISMAS

AKTUALI PRAKTIKA CIVILINĖSE BYLOSE

2022 m. balandis

LIETUVOS TEISMAI

Lietuvos apeliacinis teismas

Civilinėje byloje Nr. [e2-367-407/2022](#), pasisakydamas dėl baudos, paskirtos už piktnaudžiavimą procesinėmis teisėmis, apskundimo, Lietuvos apeliacinis teismas (toliau – ir LApT) nurodė, kad, kai baudos dėl piktnaudžiavimo procesinėmis teisėmis paskyrimas išsprendžiamas galutiniu procesiniu sprendimu dėl ginčo esmės, baudą gavusio asmens skundas dėl Lietuvos Respublikos civilinio proceso kodekso (toliau – CPK) 95 straipsnio taikymo gali būti paduodamas skundžiant galutinį procesinį sprendimą, t.y. netaikant CPK 106–107 straipsnių nuostatų, kadangi byloje dalyvaujančiam asmeniui neturi būti užkertama galimybė apeliacine tvarka skusti pirmosios instancijos teismo galutinį procesinį sprendimą, kuriuo byla išspręsta iš esmės, ir į skundą įtraukti motyvų dėl galutiniu sprendimu paskirtos baudos teisėtumo bei pagrįstumo. Tokia galimybė iš esmės įtvirtinta ir CPK 334 straipsnio 3 dalyje.

Civilinėje byloje Nr. [2-249-1120/2022](#), nagrinėdamas klausimą dėl juridinio asmens likvidavimo dėl bankroto bei restruktūrizavimo bylos iškėlimo, LApT pažymėjo, kad Lietuvos Respublikos juridinių asmenų nemokumo įstatymo (toliau – JANĮ) 83 straipsnyje nustatytas teisinis reglamentavimas turi būti suprantamas taip, kad tuo atveju, kai yra suėję JANĮ 83 straipsnyje nustatyti terminai, o teisme yra gauti prašymai ir dėl bankroto bylos nutraukimo iškelti restruktūrizavimo bylą, ir dėl juridinio asmens likvidavimo, šie klausimai sprendžiami kartu, t.y.

LIETUVOS TEISMAI

Lietuvos apeliacinis teismas

atsisakius nutraukti bankroto bylą ir iškelti restruktūrizavimo bylą, priimama nutartis likviduoti juridinį asmenį arba, tenkinus prašymą nutraukti bankroto bylą ir iškelti restruktūrizavimo bylą, atsisakoma priimti nutartį dėl juridinio asmens likvidavimo.

LApT išaiškino, kad kreditorių lygiateisiškumo principas, galiojantis ir bendrovės restruktūrizavimo procese, reiškia ir tai, kad tos pačios grupės kreditoriams, paveikiamiems restruktūrizavimo plano, turi būti taikomos vienodos sąlygos, t. y. negalimas toks restruktūrizavimo proceso organizavimas, kai tos pačios grupės kreditoriams suteikiamos skirtingos teisės. Pavieniai kreditoriai neturi teisės pasinaudoti restruktūrizavimo procesu ir padidinti savo reikalavimą tokiu būdu, jog restruktūrizavimui pasibaigus atgautų didesnę sumą nei jų finansinio reikalavimo bankroto byloje suma.

Be to, ketinant iš bankroto bylos pereiti į restruktūrizavimo procesą, turi būti pasiekta kreditorių daugumos bendra valia, todėl siekiant nutraukti bankroto bylą ir iškelti restruktūrizavimo bylą, restruktūrizavimo plano projekto patvirtinimui JANĮ 111¹ straipsnis nėra taikomas.

Civilinėje byloje Nr. [e2-342-467/2022](#) LApT pažymėjo, kad teismui vadovaujantis Lietuvos Respublikos civilinio kodekso (toliau – CK) 2.119 straipsnio 2 dalimi ir priėmus nutartį, kuria juridinis asmuo įpareigojamas sumokėti už eksperto darbą ir

LIETUVOS TEISMAI

Lietuvos apeliacinis teismas

nutarties rezoliucinėje dalyje įpareigojus šią sumą įmokėti į teismo depozitinę sąskaitą, tokios nutarties priverstinio vykdymo negalima užtikrinti vykdymo procesu. Asmeniui geranoriškai nevykdant minėtos nutarties, pagal rezoliucinės dalies formuluotę vykdomasis raštas dėl eksperto darbo apmokėjimo negali būti išduodamas, kadangi naudos gavėjas – ekspertas – negali būti nurodomas išieškotoju. Atitinkamai, negali būti naudojamos priemonės, kurių paprastai gali imtis antstolis įsiteisėjusio teismo procesinio sprendimo nevykdančio asmens (skolininko) atžvilgiu. LApT nurodė, kad įsiteisėjusios nutarties geranoriškai nevykdančio asmens veiksmų visuma gali būti įvertinta remiantis CPK 95 straipsnyje reglamentuotu institutu.

Civilinėje byloje Nr. [e2-404-450/2022](#), pasisakydamas dėl JANĮ 22 straipsnio 2 dalies taikymo, LApT atkreipė dėmesį, kad tais atvejais, kai teismas atsisako juridiniam asmeniui iškelti restruktūrizavimo bylą, klausimas dėl to paties juridinio asmens bankroto bylos iškėlimo turi būti išnagrinėtas tuo pačiu procesiniu dokumentu.

Civilinėje byloje Nr. [e2-359-567/2022](#), nagrinėdamas klausimą dėl teismo sprendimo išaiškinimo, LApT pažymėjo, kad ieškovės prašymo išaiškinti pirmosios instancijos teismo nutartis pateikimo tikslas yra ne prašyme nurodytų teismo nutarčių neaiškumas, o tai, kad ieškovė nežino, kaip

LIETUVOS TEISMAI

Lietuvos apeliacinis teismas

turėtų būti vykdoma nutartis taikyti laikinąsias apsaugos priemones atsakovo gyvenamojoje vietoje Čekijos Respublikoje. Tokio pobūdžio ieškovės argumentai nėra suderinami su nutarties išaiškinimo instituto paskirtimi, nes ieškovė iš esmės siekia ne pašalinti galimus teismo nutarčių neaiškumus, o gauti teisinę konsultaciją apie veikimo būdus, užtikrinsiančius nutarties taikyti laikinąsias apsaugos priemones užsienio valstybėje vykdymą. Ieškovės siekis, kad teismas išaiškintų pirmosios instancijos teismo priimtų nutarčių rezoliucines dalis ir teismo priimtos nutarties taikyti laikinąsias apsaugos priemones vykdymą užsienio valstybėje, nepatenka į CPK 278 straipsnio reglamentavimo sritį.

Civilinėje byloje Nr. [e2A-229-407/2022](#) pasisakydamas dėl pirmenybės teisės pirkti parduodamas bendraja nuosavybe esančias nekilnojamojo daikto dalis, LApT išaiškino, kad nei CK 4.79 straipsnyje, nei kituose teisės aktuose nėra detalizuojama pranešimo per notarą tvarka. Lietuvos notarų rūmų prezidiumo 2014 m. rugpjūčio 28 d. nutarimu Nr. 3.4 patvirtintoje konsultacijoje „Dėl pranešimo bendraturčiui dėl pirmumo teisės įsigyti parduodamą dalį nekilnojamojo daikto“ įtvirtinta, kad tuo atveju, jei notaro persiūstas pranešimas nepasiekia adresato, gali būti pranešama kitais būdais. Nors minėta konsultacija nėra privalomos galios teisės aktas, tačiau, realiai nepranešus ieškovei apie parduodamą turto dalį,

LIETUVOS TEISMAI

Lietuvos apeliacinis teismas

gali būti vadovaujamosi konsultacija ir pranešama kitais joje nurodytais būdais.

Be to, pagal CK 4.79 straipsnio 2 dalies nuostatą vienas bendraturtis neturi pareigos tiesiogiai informuoti kitą bendraturtį apie parduodamą turto dalį, nes nekilnojamojo turto pardavimo atveju reikalaujama pranešti per notarą. Tačiau byloje nustatė, kad notarės persiųstas pranešimas realiai nebuvo įteiktas ir ieškovei neigiant žinojus apie sesers (atsakovės) ketinimą parduoti savo turto dalį už konkrečią kainą, atsakovė galėjo pateikti papildomus įrodymus, kurie patvirtintų priešingas aplinkybes, t. y. kad ieškovė buvo informuota ir jai buvo žinoma apie tokius atsakovės ketinimus. Nesant tokių įrodymų, nėra pagrindo konstatuoti, kad ieškovė buvo tinkamai informuota apie atsakovės ketinimą parduoti savo turto dalį.

Civilinėje byloje Nr. [e2-428-910/2022](#) pasisakydamas dėl nemokumo administratoriaus sprendimo sušaukti kreditorių susirinkimą skundžiamumo, LAPt atkreipė dėmesį, kad JANĮ nenumatyta galimybė skųsti nemokumo administratoriaus sprendimą sušaukti kreditorių susirinkimą, todėl teismas, gavęs tokį skundą, turi atsisakyti jį priimti kaip nenagrinėtiną civilinio proceso tvarka. Materialiuosius teisinius padarinius sukelia kreditorių susirinkimuose priimti nutarimai, sukuriantys nemokumo proceso subjektams tam tikrų teisių ar pareigų, o ne nemokumo administratoriaus sprendimas sušaukti pirmąjį ar kitus kreditorių susirinkimus.

LIETUVOS TEISMAI

Lietuvos apeliacinis teismas

Civilinėje byloje Nr. [e2-418-1120/2022](#) LApT akcentavo, kad nemokumo administratoriaus atstatydinimo klausimas susijęs su bylos dalyvio procesiniu statusu, prašymas dėl nemokumo administratoriaus atstatydinimo yra nagrinėjamas nemokumo byloje ir vertinamas pagal JANĮ 39 straipsnio nuostatas. Todėl laikytina, kad nemokumo administratorės prašymas dėl atsistatydinimo pasižymi procesiniu, o ne materialiniu teisiniu pobūdžiu ir jo išsprendimas neturi prejudicinės reikšmės. Tokiu atveju aplinkybė, kad teismas nutartimi jau yra pasisakęs dėl tokio turinio prašymo ir ši nutartis yra įsiteisėjusi, nesudaro kliūtis iš naujo tokį prašymą pateikti.

Civilinėje byloje Nr. [e2-419-910/2022](#) LApT pažymėjo, kad prašymas įpareigoti nemokumo administratorių atlikti tam tikrus veiksmus, t. y. per tris darbo dienas nuo teismo nutarties priėmimo surašyti kreditorių susirinkimo protokolą ir pateikti jį kreditorių susirinkimui pirmininkavusiam asmeniui pasirašyti, yra nenagrinėtinas civilinio proceso tvarka, nes tokius procesinius veiksmus jis turi atlikti pagal įstatymą (JANĮ 52 straipsnio 4 dalis).

Civilinėje byloje Nr. [e2A-205-912/2022](#) pasisakydamas dėl teisinio suinteresuotumo ginčyti viešojo aukciono sąlygas, LApT atkreipė dėmesį, kad gali susiklostyti situacija, kai ginčijami ne aukciono rezultatai, bet papildomos aukciono sąlygos, kuriomis pažeidžiama asmens teisė dalyvauti aukcione ir

LIETUVOS TEISMAI

Lietuvos apeliacinis teismas

ji laimėti. Teisė ginčyti papildomas viešojo aukciono sąlygas siejama su intereso dalyvauti aukcione ir intereso sudaryti valstybinės žemės nuomos sutartį gynimu, kai dėl viešąjį aukcioną vykdančio subjekto veiksmų neteisėtai ribojama ar neleidžiama sudaryti sutarties. Kad asmuo galėtų ginčyti papildomas viešojo aukciono sąlygas, nėra būtinas aukciono dalyvio statusas. Todėl vien aplinkybė, jog asmuo nebuvo užsiregistravęs aukcione ir nėra jo dalyvis, nereiškia, kad jis neturi teisinio suinteresuotumo ginčyti papildomų viešojo aukciono sąlygų.

Civilinėje byloje Nr. [e2A-232-516/2022](#) spręsdamas klausimą dėl ieškinio senaties termino dėl savivaldybės sprendimo patvirtinti akcijų privatizavimo viešojo aukciono programos sąlygas ginčijimo, LApT pažymėjo, kad aukciono sąlygos nėra laikytinos administracinio pobūdžio aktu. Savivaldybės privatizavimo komisija, organizuodama savivaldybės kontroliuojamos įmonės akcijų pardavimą viešo konkurso būdu, šiuo atveju veikia ne kaip viešojo administravimo subjektas, o kaip akcijų savininkė, todėl Lietuvos Respublikos administracinių bylų teisenos įstatymo 29 straipsnio 1 dalyje nustatytas terminas netaikytinas.

Valstybei ir savivaldybėms priklausančių akcijų privatizavimo būdus ir tvarką reglamentuojančiuose įstatymuose nenustatytas terminas, per kurį asmuo turi teisę ginčyti aukciono būdu parduodamų įmonės akcijų privatizavimo programoje nustatytas sąlygas. Ginčijant

LIETUVOS TEISMAI

Lietuvos apeliacinis teismas

aukciono (konkurso) rezultatus įstatyme nustatytas sutrumpintas terminas yra pateisinamas tuo, kad, taikant bendrąjį ieškinio senaties terminą, konkursas (šiuo atveju – akcijų privatizavimas) užsitęstų nepagrįstai ilgai ir apskritai taptų neprasmingas. Teisėjų kolegija, atsižvelgdama į tai, kad ginčas dėl aukciono sąlygų teisėtumo remiantis tais pačiais argumentais turi būti sprendžiamas operatyviai, vertino, jog tokioje situacijoje pagal analogiją taikytinas CK 1.125 straipsnio 3 dalyje nustatytas vieno mėnesio terminas (CK 1.8 straipsnio 1 dalis).

Civilinėje byloje Nr. [e2A-227-330/2022](#) pasisakydamas dėl komercinės nuomos sutarties nutraukimo, LAPT išaiškino, kad komercinės nuomos sutartis nuomotojo gali būti nutraukta vienašališkai, nesikreipiant į teismą. Tačiau iškeldinti nuomojamose patalpose gyvenančius asmenis nuomotojas gali tik teismine tvarka. CK 6.614 straipsnis taikomas tokiais atvejais, kai neterminuota komercinėmis sąlygomis sudaryta nuomos sutartis nutraukiama nenurodant pagrindo, t. y. nesant nuomininko kaltės. Kai nuomininkas pažeidžia nuomos sutarties sąlygas, turi būti vadovojamasi CK 6.218 straipsnio 1 dalimi. Šioje teisės normoje numatyta, kad CK 6.217 straipsnyje nurodytais pagrindais nukentėjusi šalis gali sutartį nutraukti vienašališkai, nesikreipdama į teismą; apie sutarties nutraukimą privaloma iš anksto pranešti kitai šaliai per sutartyje nustatytą terminą, o jeigu sutartyje toks terminas nenurodytas, – prieš trisdešimt dienų.

Pastaba. Lietuvos apeliacinio teismo apžvalgoje pateikiamos neoficialios procesinių sprendimų santraukos, sudarytos tik siekiant informuoti. Apžvalgoje naudojamos nuotraukos iš Lietuvos apeliacinio teismo ir Artūro Jendovickio archyvų.

Parengė Lietuvos apeliacinio teismo
Teismų praktikos skyrius
Gedimino pr. 40, LT-01503 Vilnius
Tel. (8 70) 663 685, faks. (8 70) 663 060
apeliacinis@apeliacinis.lt
www.apeliacinis.lt

Vilnius, 2022 m.